

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

Басейнова дирекция „Дунавски район”

Доклад за изпълнение Програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и категоризация на речните водохващания и язовири за 2024 година

Годишният доклад за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) в Дунавски район за басейново управление (ДРБУ), е изготвен на основание чл.16, ал.2 от Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (Наредба № 12/18.06.2002 г.). Целта на доклада е да се определи състоянието и да се категоризират пресните повърхностни води в ДРБУ.

I. Категоризация на повърхностните води в Дунавски район, предназначени за питейно-битово водоснабдяване за 2024 г.

Категоризацията на повърхностните води предназначени за пиене се извършва по изискванията на Наредба № 12/18.06.2002г. Съгласно чл.3, ал.1 и ал.2 и Приложение № 1 от същата наредба, водите се категоризират в три категории А1, А2 и А3, отговарящи на различно качество повърхностни води, съобразно физически, химически и микробиологични показатели.

В зависимост от това в коя категория са оценени водите и съгласно Приложение № 2 от Наредба № 12/18.06.2002г., към пресните повърхностни води се прилагат съответните допълнителни стандартни методи за обработка с цел последващото им използване за ПБВ.

На територията на ДРБУ се извършва мониторинг и оценка на 112 речни водохващания (РВ) и 8 язовира, водите на които се използват за ПБВ. Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР) в своята компетентност съгласно: чл.155, ал.1, т.8 от Закона за водите (ЗВ); чл.107, ал.2, т.2 от Наредба 1/11.04.2011г. за мониторинг на водите и Наредба 12/18.06.2002 г., извърши категоризация за 2024г. на водите предназначени за ПБВ въз основа на:

- ◆ Резултати по физикохимични показатели, предоставени с протоколи от Регионалните лаборатории към Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) съгласно Програма за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ, утвърдена със Заповед № РД-3/06.01.2023 г. на Министъра на околната среда и водите;

- ◆ Данни по микробиологични показатели (МБП), предоставени от съответните Регионални здравни инспекции (РЗИ);

- ◆ Резултати по физикохимични и микробиологични показатели от проведения собствен мониторинг от ВиК операторите.

За 2024г. на територията на БДДР е направена оценка на 133 пункта за мониторинг на води от РВ и язовири, като пунктовете се отнасят за 120 водоизточника предназначени за ПБВ. Направена е категоризация по физикохимични показатели, категоризация по МБП и обобщена категоризация за водоизточниците. За язовири пунктовете за мониторинг са повече от един – повърхностна и дълбочинна проба. В тези случаи е направена категоризация на всеки пункт по отделно и обобщена категоризация за водоизточника.

1.1 Категоризация по физикохимични показатели

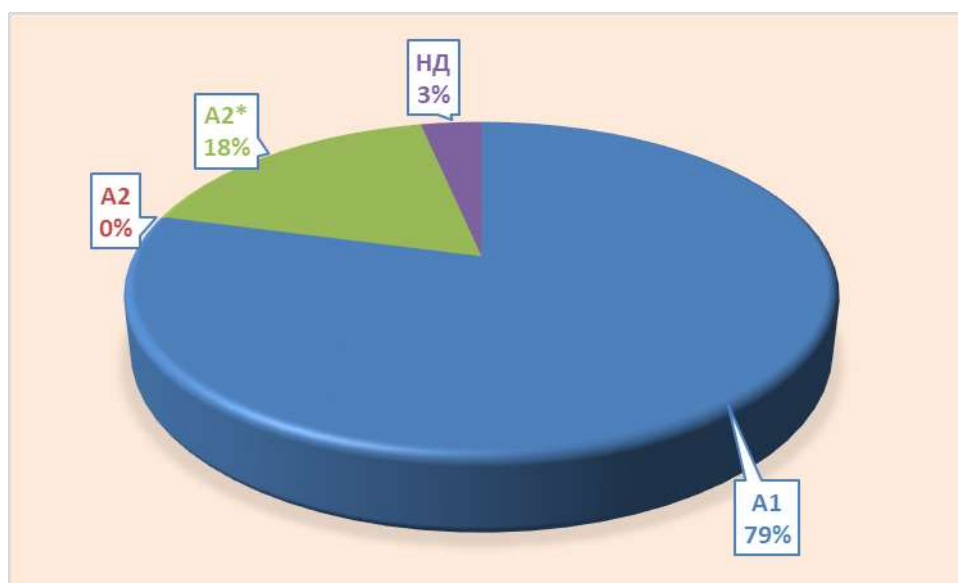
При изготвяне на категоризацията са спазвани изискванията на чл. 6 и чл. 7 от Наредба 12/18.06.2002г. На база получените резултати от мониторинг по физикохимичните показатели (ФХП) водоизточниците са категоризирани в категории А1, А2 и А3. В случаите, когато няма отклонение от препоръчителните и/или задължителните стойности на ФХП за категория А1, но данните от мониторинг са минимален брой, категоризацията по ФХП се отбелязва с А2*.

За 2024 г. категоризацията по физикохимични показатели (ФХП) е следната (фиг. 1):

- в категория А1 са оценени 95 водоизточника;
- в категория А2 – 0 водоизточника, за които стойностите от анализите ФХП отговарят на категория А2.
- в категория А2* - общо 21 водоизточника;
- няма водоизточници определени в категория А3 по физикохимични показатели за 2024г.

4 броя водоизточника, не са категоризирани по ФХП, тъй като за тях липсват актуални данни за 2024г. Пунктовете не са били включени в националната програма за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ за 2024г. и за тях не са получени данни от собствен мониторинг.

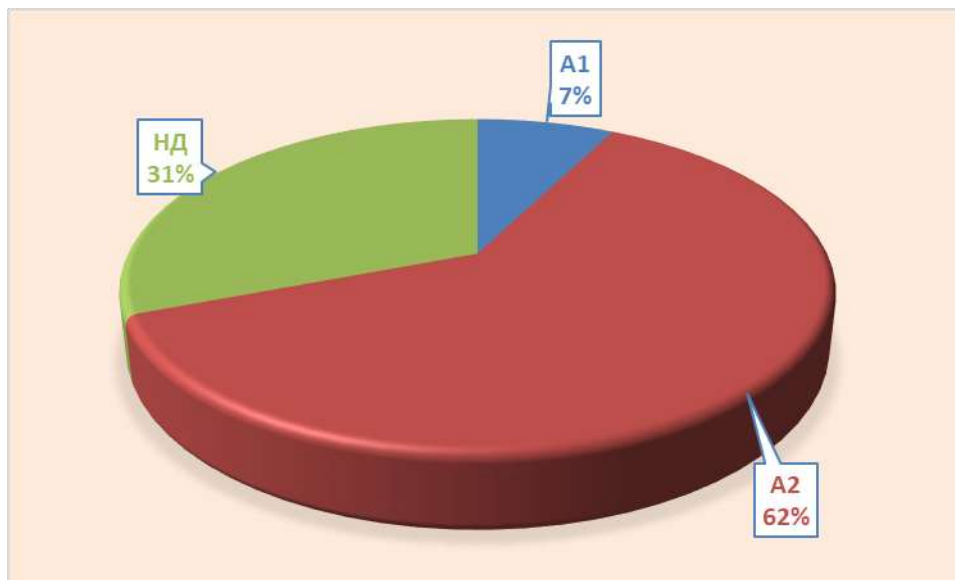
Фиг. 1 Категоризация по ФХП за 2024 г. в проценти от общия брой

1.2 Категоризация по микробиологични показатели

За 2024 г. категоризацията по микробиологични показатели (МБП) е следната (фиг. 2):

- в категория А1 са оценени 9 водоизточника;
- в категория А2 – 74 водоизточника;
- в категория А3 – няма определени водоизточници;
- в категория А2** – няма определени водоизточници;
- За 37 водоизточника не са получени данни от мониторинг.

Фиг. 2 Категоризация по МБП за 2024 г. в проценти от общия брой

1.3 Обобщена категоризация на водоизточниците

Обобщената категоризация на водоизточниците се определя в зависимост от по – лошата от двете категории – ФХП и/или МБП.

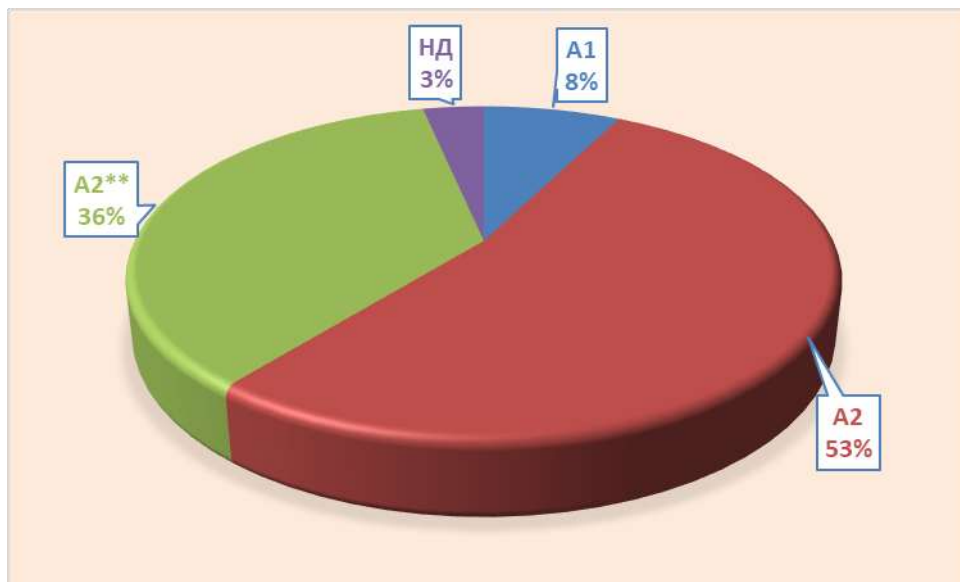
Когато оценката на достоверността на получените данни от мониторинг е ниска, категоризацията на пунктове/водоизточници е отбелязана с А2**. Причина за ниската степен на достоверност на оценката може да бъде например:

- ◆ липсват данни от изпитване на МБП или наличните данни по МБП отговарят на оценка за категория А1, А2 или А3, и оценката на ФХП е А2*;
- ◆ Оценката на ФХП е А1, но липсват данни по МБП или оценката по МБП отговаря на категория А3;
- ◆ Оценката по МБП отговаря на изискванията за категория А2 или А3, но липсват данни от изпитвания по ФХП.

Обобщената категоризация за 2024г. на повърхностните води, предназначени за ПБВ на територията на ДРБУ, е както следва:

- ◆ категория А1 - 9 водоизточника;
- ◆ категория А2 - 64 водоизточника;
- ◆ в категория А2** са оценени 43 водоизточника.
- ◆ за 4 мониторингови пункта липсват данни от мониторинг за 2024г. на физикохимични и микробиологични показатели и за тях не е определена категория.

На територията на ДРБУ няма пунктове, оценени в категория А3 за 2024г.

Фиг. 3 Обобщена категоризация на повърхностни води, предназначени за ПБВ на територията на ДРБУ за 2024 г. в проценти от общия брой

1.4. Сравнителен анализ на резултатите от категоризацията за 2024г. спрямо 2023г.

За 2024 г. общият брой категоризирани водоизточници е 120 и броят им се запазва същия като през 2023 г.

По данни от мониторинга изпълняван през 2024г. в категория А1 са оценени 9 водоизточника, от които:

- ◆ 2 са запазили категорията си от 2022 г.,
- ◆ 5 са повишили категорията си от А2 на А1;
- ◆ 2 са повишил категорията си от А2** на А1;
- ◆ 0 е повишил категорията си от НД на А1.

В категория А2 са определени 64 водоизточника, от които:

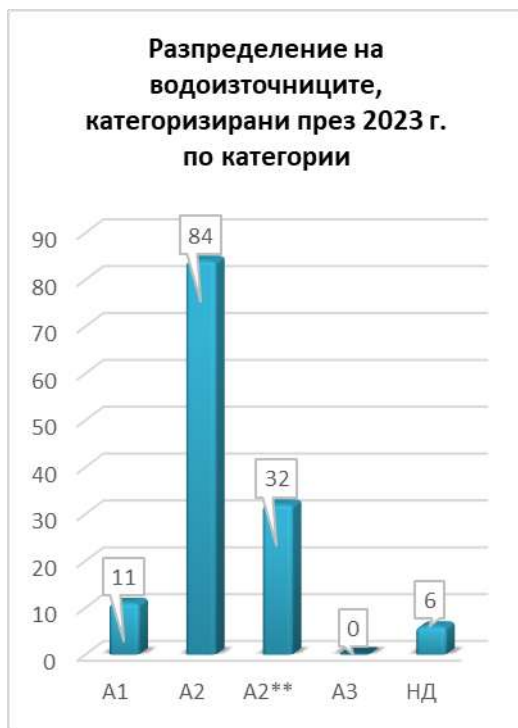
- ◆ 50 са запазили категорията си от 2023 г.;
- ◆ 9 са понижили категорията си от А1 през 2023 г. на А2 през 2024 г.;
- ◆ 4 са повишили категорията си от А2** на А2 през 2024 г.
- ◆ 1 е повишил категорията си от НД на А2 през 2024 г.

С категория А2** са оценени 44 водоизточника, от които:

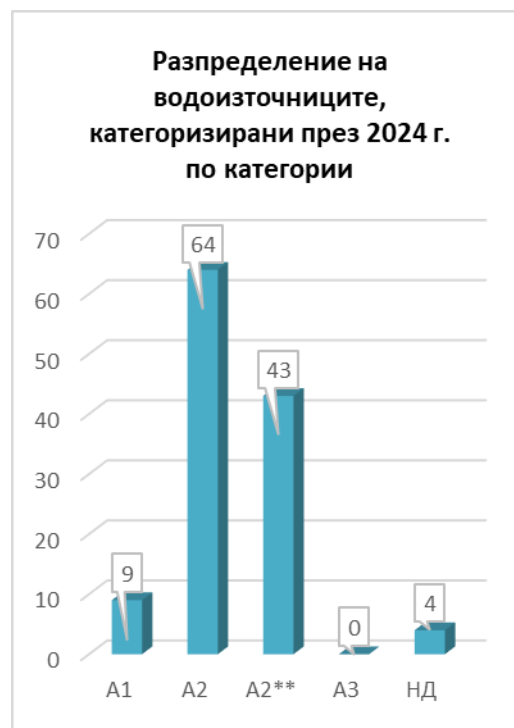
- ◆ 24 са запазили категорията си от 2023 г.;
- ◆ 0 е понижил категорията си от А1 през 2023г. на А2** през 2024г.;
- ◆ 19 са понижили категорията си от А2 през 2023 на А2** през 2024г
- ◆ 0 водоизточника, за които през 2024 г. са липсвали данни са оценени в категорията А2**.

За 4 водоизточника липсват данни и са оценени с НД (няма данни).

На фигури 4 и 5 са представени категоризираните водоизточници за 2023 и 2024 г. От тях е видно, че броят на водоизточниците оценени с категория А1, А2 и тези, за които няма налични данни от мониторинг, е намалял. Броят на водоизточниците оценени с категория А2** се е увеличил.

Фиг. 4 Категоризация 2023 г.

Фиг. 5 Категоризация 2024 г.

Причините, които най-често водят до понижаване на категорията на повърхностните води предназначени за ПБВ са:

- ◆ Неспазена/намалена честота спрямо планираната, за изпълнение на физикохимичният мониторинг;
 - ◆ Непълно изпълнение на планирания мониторинг за МБП;
 - ◆ Отклонение от нормите за категория А1 на МБП – колиформи и фекални колиформи.
- Трябва да се отбележи, че отклоненията по тези показатели най – често имат сезонен характер и са пряко свързани с метеорологичните условия (интензивни валежи, засушавания и др.).

1.5 Зони за защита на водите

Речните водохващания с прилежащата им водосборна област и язовирите, предназначени за ПБВ са определени като зони за защита на повърхностните води (ЗЗВ), съгл. чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ. Съгласно утвърден на национално ниво „Подход за определяне/актуализиране на зоните за защита на водите и техните екологични цели, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 4 от Закона за водите”, в добро състояние се оценяват зоните, които отговарят на категории А1 и А2 и на изискванията/показателите за постигане на екологичните цели.

Предвид представеният по-горе анализ и критериите съгласно подхода за оценка, заключението е, че към 2024 г. всички ЗЗВ на повърхностни води, предназначени за ПБВ са в добро състояние.

II. Контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ на територията на ДРБУ за 2024 г. съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Във връзка с изпълнение на чл.155, ал. 1, т. 8 от Закон за водите, чл. 107, ал. 2, т. 2 от Наредба 1 от 11 април 2011г. за мониторинг на водите и Наредба 12/18.06.2002 г., БДДР всяка година актуализира Програмите за контролен и собствен мониторинг.

Програмата за контролен мониторинг на повърхностните води, предназначени за ПБВ за 2025 г. е изготвена въз основа на направената категоризация за 2024 г. и съгласно изискванията на Приложение 3, към чл.7, ал.1 от към Наредба 12/18.06.2002 г.

С цел осигуряване на постоянна и системна информация за състоянието и качеството на повърхностните води за ПБВ, БДДР ежегодно изготвя Програми за собствен мониторинг на В и К операторите, съобразени с изискванията на Наредба 12/18.06.2002 г. За 2025 г. са изготвени 10 програми за собствен мониторинг на В и К оператора.

Във всички пунктове от Програмата за контролен мониторинг на повърхностните води предназначени за ПБВ за 2025 г., са планирани за пробовземане и анализ ФХП и МБП.

